Computational modeling of morphology in Albanian language: the case of verbs

Pixel International Conferences Innovation in Language Learning - 15th Edition 10-11 November 2022

assoc. prof. Adelina ÇERPJA

Institute of Linguistic and Literature, Academy of Albanian Studies

Tirana, Albania

assoc. prof. Anila ÇEPANI

Faculty of History and Philology, University of Tirana

Tirana, Albania

Introduction

Computational morphology

- Computational morphology is the design of software that analyzes or generates words not as unique units, but as the structured objects.
- It's very important in language processing applications, especially for languages with rich morphology, such as Albanian language.
- It's very important for other automatic natural language processing applications.

Introduction

Albanian language

A separate branch in the family of Indo-European languages.

A synthetic-analytical language, with a predominance of synthetic features and a tendency towards analyticity.

A rich system of grammatical forms, especially for nouns and verbs.

The project

This work is part of the project "Albanian language in the digital era", which is carried out by the Center for Educational and Promotion (<u>https://gjuhashqipe.com</u>), Pristina, supported by the Ministry of Education, Science, and Innovation in Kosova.

- This paper describes the process of creating a computational morphological model of verbal system in Albanian language.
- The rich morphology of Albanian poses special challenges to computational natural language processing systems.
- The morphological labels and lemmas are determined.
- The formulas based on verb stems serve to generate all verb forms for every mood, tense, person, number etc.
- These are inductive models.
- The result is the automatic completion of the forms for each verbs.

General knowledge of the verbal system of the Albanian language

The grammatical categories of the verbs

The grammatical category of person

- Special endings for the three persons.
- Most verbs are used in all three persons.
 Example of present tense, indicative mood.
 I. sing. lexo-ja
 II. sing. lexo-je
 III. sing. lexo-nte
 I. pl. lexo-nim
 - II. pl. lexo-nit
 - II. pl. lexo-**nin** etc.
- A few verbs are used only in the third person (*mjaullin meow, veson dew, gjelbëron green,* etc.).

General knowledge of the verbal system of the Albanian language

The grammatical category of number

- It has a syntactic character.
- It is expressed with the same endings as the person.

Active and passive

Two pairs of parallel forms: active and passive:

hap/hap-em

hapa / u hapa

kam hapur / jam hapur

Three means to built the passive:

- by means of endings (*la-hem, çudit em*);
- by means of the participle *u* (*u lava*, *u çudita*);
- by means of the auxiliary verb *jam* (*jam larë*, *isha çuditur*).

The grammatical category of mood

There are six moods in Albanian: *indicative*, *admirative*, *subjunctive*, *optative*, *conditional*, and *imperative*

The subjunctive-admirative mood is rarely used.

The grammatical category of time

The indicative mood has different grammatical forms for the three basic verb tenses (past, present and future).

The subjunctive, the admirative, the conditional and the optative have different grammatical forms for the present and past tenses.

The imperative mode has only two forms of the second person singular and plural.

The different forms of the verb during its conjugation are synthetic and analytical.

Synthetic forms of the verb are built:

- By personal endings, such as: *la* -j, *la* -n, *la* -ni, *la* -jn, *la* -ja, *la* -nte, *la* -nit, *la* -nin;
- By means of the phonetic alternations of the stem: *dal: del, njoh: njeh; pres: pret, zbres: zbret*;
- By means of personal endings and phonetic alternations: *dal: dol-a, nxjerr: nxor-a; thye-j: the-va;*
- By means of inflectional suffixes, sometimes supplemented with personal endings, as in the synthetic forms of the optative *la-fsh-a*, *hap-sh-a*, etc. and the participle *la-rë*, *lë-në*, etc.;
- By means of suppletivism, completed with personal endings or inflectional suffixes, such as: *jam: qe-shë: qe-në, jap: dha-shë: dhë-në*.

Analytical forms of the verb are built:

- By means of the auxiliary verbs kam and jam + the participle of the main verb:
 kam larë, paskam larë etj.; jam larë, qenkam larë, etc.
- By means of inflectional particles:

të laj, duke larë, pa larë, u lava, u lakam, etc.

Most verbs have a common stem, from which all grammatical forms are built (*kap, kap-a, kap-ur*).

Some verbs appear with two or three or more stems for the simple perfect tense and for the participle (*arrij*, *arrit-a*, *arrit-ur*) or for the present or imperfect tense (*heq*, *hiq-ni*, *hoq-a*).

Three conjugations

Verbs are divided into three main groups in Albanian language (called conjugations), and each of them is divided into classes and subclasses.

The criteria for the classification of the verbs in three conjugations:

- the final sound of the above stems, as well as the personal endings of the present tense in the active form, indicative mood
- of the stem of the simple past tense
- or the stem of the participle.

A small group of verbs are called irregular.

3. Representative models of the verb in the Albanian

language

Conjugation	Class	Subclass	Stem type	Verb
			The stem in -o	punoj (work)
	Class I	Subclass 1	The stem in -e	rrëfej (confess)
			The stem in -ua	shkruaj (write)
CONJUGATION I			The stem in -ye	lyej (dye)
(Verbs ending with the		Subclass 2	In the same stem	blej (buy)
consonant j)		Subclass 1	The stem extended in -t	arrij (reach)
		Subcluss 1	The stem extended in -jt	mbaj (hold)
			The stem in <i>-ua</i> and extended in <i>-jt</i>	ruaj (save)
	Class II	Subclass 2	The stem extended in -r	<i>bëj</i> (do)
			In the same stem	hap (open)
	Class I	Subclass 1	Dual verbs in several <i>t/s</i> forms	<i>mat / mas</i> (measure)
			The stem in -e	dredh (twist)
			The stem in -je 1	nxjerr (excrete)
CONJUGATION II (Verbs ending in a	The stem in $-ie^{-i}$		The stem in -je 2	pjek (bake)
consonant)		Subclass 1	The stem in -je 3	djeg (burn)
	CI. II		The stem in -a 1	dal (get out)
	Class II		The stem in -a 2	marr (take)
		Subclass 2	With extended stem like the verb përkas	përkas (belong)
		Subclass 3	The verbs shkas, vras, ngas and gërgas	shkas (slide)
	Class I		In the simple perfect, singular, with extended stem with -r-	vë (set)
CONJUGATION III	Class II		In the simple perfect and in the participle,	
(Verbs that end with a			they expand the stem with the suffix -t-	di (know)
vowel)	Class III			pi (drink)
	Class IV			shtie (put)
	Class I		Suppletive form	jam (to be)
IRREGULAR	Class II		Non-suppletive form	them (tell)

4. Wordform generation formulas for each pattern and statistic

The tenses of the verb in Albanian are simple and compound. **The simple tenses** are mainly formed by endings that are added to the verb:

> Present tense (*lexo-j*) Imperfect tense (*lexo-ja*) Simple tense past (*lexo-va*) Future tense (*do të lexo-j*)

The compound tenses are formed by using the forms of the auxiliary verbs (*kam / jam*, respectively for the active / passive forms) + the participle of the verb:

Present perfect tense (kam lexuar ...)
Past perfect tense (kisha lexuar ...)
Pluperfect tense (pata lexuar ...)
Over-compound perfect tense (kam pasë lexuar ...)
Future perfect tense (do të kem mësuar);
Future tense II (kam për të lexuar);
Future perfect tense II (kisha për të lexuar);
Future perfect tense in the past (do të kisha lexuar);
Over-compound past perfect (kisha pasë lexuar).

- The total number of one verb's forms is 480.
- The number of non-repetitive forms varies from 429 to 432 *(depending on the functionality and the semantic of the verb).*

The steps to be followed:

- 1. The selection of the verb conjugation, class and subclass
- 2. The determination of the different stems of the verb.
- 3. The automatic generation of verb forms based on the models.

Table I -1: Basic stems for the conjugation of the verb MËSOJ-learn

The verb MËSOJ (learn)

Formula	Grammatical features	Stems
F1=headword -j	present I, singular	mëso
F2=F1	present II, singular	mëso
F3=F1	present II, plural	mëso
F4=F1	simple past I, singular	mëso
F5=F1 (o>ua)	simple past I, plural	mësua
F6=F5+r	participle	mësuar

Several steps must be followed for the operation of this algorithm, which are related to the different stems of the verb:

- The user chooses the type of verb considering the changes it undergoes in the present tense, simple perfect and participle.
- **F1** the first-person singular stem of the present indicative, is automatically filled in.
- F2 the stem of the second person singular of the present indicative, changes in some verbs and doesn't change in others, and in this case F2 = F1.
- **F3** the stem of the second person plural of the present indicative, differs in a considerable number of verbs. This stem is also used for all passive forms built with the respective endings.
- **F4** the stem of the singular simple past tense is one of the stems that most often undergoes changes, either in vowels or in consonants, and for many verbs it serves as the stem of other forms, such as the simple forms of the optative and admirative mood.
- **F5** the stem of the plural simple past tense, often is the same as F4, but there are verbs in which it undergoes changes, so it is left as a separate stem.
- **F6** the participle, is an important stem, which appears in all verb forms of compound tenses, which occupy a considerable number in the group of forms of a verb.

25 representative patterns

According to the model of *MËSOJ* there are automatically generated all the forms of about 2990 other verbs.

Number of t	otal verbs	9126
I st conjugation	9 patterns	5573
Ind	10 patterns	3531
III rd	4 patterns	13
Irregular	2 patterns	14

	The verb "MËSOJ - learn" (Conjugation I; Class I; Subclass 1; Stem in -0)							
				INDICATIVE I	MODE			
	AC	TIVE	PA	SIVE	ACTIVE		PASIVE	
	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Imperfect	Formulas of the Imperfect	Imperfect	Formulas of the Imperfect
Ι	mësoj	F1+j	mësohem	F1+hem	mësoja	F1+ja	mësohesha	F1+hesha
you	mëson	F1+n	mësohesh	F1+hesh	mësoje	F1+je	mësoheshe	F1+heshe
he/she/it	mëson	F1+n	mësohet	F1+het	mësonte	F1+nte	mësohej	F1+hej
we	mësojmë	F1+jmë	mësohemi	F1+hemi	mësonim	F1+nim	mësoheshim	F1+heshim
you	mësoni	F1+ni	mësoheni	F1+heni	mësonit	F1+nit	mësoheshit	F1+heshit
they	mësojnë	F1+jnë	mësohen	F1+hen	mësonin	F1+nin	mësoheshin	F1+heshin
	Simple Past	Formulas of the Simple Past	Simple Past	Formulas of the Simple Past	Future	Formulas of the Future	Future	Formulas of the Future
Ι	mësova	F1+va	u mësova	u F1+va	do të mësoj	do të F1+j	do të mësohem	do të F1+hem
you	mësove	F1+ve	u mësove	u F1+ve	do të mësosh	do të F1+sh	do të mësohesh	do të F1+hesh
he/she/it	mësoi	F1+i	u mësua	u F5	do të mësojë	do të F1+jë	do të mësohet	do të F1+het
we	mësuam	F5+m	u mësuam	u F5+m	do të mësojmë	do të F1+jmë	do të mësohemi	do të F1+hemi
you	mësuat	F5+t	u mësuat	u F5+t	do të mësoni	do të F1+ni	do të mësoheni	do të F1+heni
they	mësuan	F5+n	u mësuan	u F5+n	do të mësojnë	do të F1+jnë	do të mësohen	do të F1+hen
	Future in the past	Formulas of the Future in the past	Future in the past	Formulas of the Future in the past				
Ι	do të mësoja	do të F1+ja	do të mësohesha	do të F1+hesha				
you	do të mësoje	do të F1+je	do të mësoheshe	do të F1+heshe				
he/she/it	do të mësonte	do të F1+nte	do të mësohej	do të F1+hej				
we	do të mësonim	do të F1+nim	do të mësoheshim	do të F1+heshim				
you	do të mësonit	do të F1+nit	do të mësoheshit	do të F1+heshit				
they	do të mësonin	do të F1+nin	do të mësoheshin	do të F1+heshin				

	SUBJUNCTIVE MODE							
	ACT	TIVE	PAS	IVE	ACTIVE		PASIVE	
	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Imperfect	Formulas of the Imperfect	Imperfect	Formulas of the Imperfect
Ι	të mësoj	të F1+j	të mësohem	të F1+hem	të mësoja	të F1+ja	të mësohesha	të F1+hesha
уои	të mësosh	të F1+sh	të mësohesh	të F1+hesh	të mësoje	të F1+je	të mësoheshe	të F1+heshe
he/she/it	të mësojë	të F1+jë	të mësohet	të F1+het	të mësonte	të F1+nte	të mësohej	të F1+hej
we	të mësojmë	të F1+jmë	të mësohemi	të F1+hemi	të mësonim	të F1+nim	të mësoheshim	të F1+heshim
уои	të mësoni	të F1+ni	të mësoheni	të F1+heni	të mësonit	të F1+nit	të mësoheshit	të F1+heshit
they	të mësojnë	të F1+jnë	të mësohen	të F1+hen	të mësonin	të F1+nin	të mësoheshin	të F1+heshin

	ADMIRATIVE MODE							
	ACT	TIVE	PASIVE		ACTIVE		PASIVE	
	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Imperfect	Formulas of the Imperfect	Imperfect	Formulas of the Imperfect
Ι	mësuakam	F5+kam	u mësuakam	u F5+kam	mësuakësha	F5+kësha	u mësuakësha	u F5+kësha
уои	mësuake	F5+ke	u mësuake	u F5+ke	mësuakëshe	F5+këshe	u mësuakëshe	u F5+këshe
he/she/it	mësuaka	F5+ka	u mësuaka	u F5+ka	mësuakësh, mësuakej	F5+kësh, F5+kej	u mësuakësh, u mësuakej	u F5+kësh, u F5+kej
we	mësuakemi	F5+kemi	u mësuakemi	u F5+kemi	mësuakëshim	F5+këshim	u mësuakëshim	u F5+këshim
уои	mësuakeni	F5+keni	u mësuakeni	u F5+keni	mësuakëshit	F5+këshit	u mësuakëshit	u F5+këshit
they	mësuakan	F5+kan	u mësuakan	u F5+kan	mësuakëshin	F5+këshin	u mësuakëshin	u F5+këshin
	Future	Formulas of the Future	Future	Formulas of the Future				
Ι	do të mësuakam	do të F5+kam	do t'u mësuakam	do t'u F5+kam				
уои	do të mësuake	do të F5+ke	do t'u mësuake	do t'u F5+ke				
he/she/it	do të mësuaka	do të F5+ka	do t'u mësuaka	do t'u F5+ka				
we	do të mësuakemi	do të F5+kemi	do t'u mësuakemi	do t'u F5+kemi				
you	do të mësuakeni	do të F5+keni	do t'u mësuakeni	do t'u F5+keni				
they	do të mësuakan	do të F5+kan	do t'u mësuakan	do t'u F5+kan				

	SUBJUNCTIVE-ADMIRATIVE MODE							
	ACT	TIVE	PAS	IVE	ACTIVE		PASIVE	
	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Imperfect	Formulas of the Imperfect	Imperfect	Formulas of the Imperfect
Ι	të mësuakam	të F5+kam	t'u mësuakam	t'u F5+kam	të mësuakësha	të F5+kësha	t'u mësuakësha	ťu F5+kësha
уои	të mësuake	të F5+ke	t'u mësuake	ťu F5+ke	të mësuakëshe	të F5+këshe	t'u mësuakëshe	t'u F5+këshe
he/she/it	të mësuaka	të F5+ka	t'u mësuaka	t'u F5+ka	të mësuakësh, të mësuakej	të F5+kësh, të F5+kej	t'u mësuakësh, t'u mësuakej	t'u F5+kësh, t'u F5+kej
we	të mësuakemi	të F5+kemi	t'u mësuakemi	t'u F5+kemi	të mësuakëshim	të F5+këshim	t'u mësuakëshim	t'u F5+këshim
уои	të mësuakeni	të F5+keni	t'u mësuakeni	t'u F5+keni	të mësuakëshit	të F5+këshit	t'u mësuakëshit	t'u F5+këshit
they	të mësuakan	të F5+kan	t'u mësuakan	t'u F5+kan	të mësuakëshin	të F5+këshin	t'u mësuakëshin	t'u F5+këshin

	CONDITIONAL MODE			OPTATIVE MODE				
	ACI	TIVE	PASIVE		ACTIVE		PASIVE	
	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present
Ι	do të mësoja	do të F1+ja	do të mësohesha	do të F1+hesha	mësofsha	F1+fsha	u mësofsha	u F1+fsha
уои	do të mësoje	do të F1+je	do të mësoheshe	do të F1+heshe	mësofsh	F1+fsh	u mësofsh	u F1+fsh
he/she/it	do të mësonte	do të F1+nte	do të mësohej	do të F1+hej	mësoftë	F1+ftë	u mësoftë	u F1+ftë
we	do të mësonim	do të F1+nim	do të mësoheshim	do të F1+heshim	mësofshim	F1+fshim	u mësofshim	u F1+fshim
уои	do të mësonit	do të F1+nit	do të mësoheshit	do të F1+heshit	mësofshi	F1+fshi	u mësofshi	u F1+fshi
they	do të mësonin	do të F1+nin	do të mësoheshin	do të F1+heshin	mësofshin	F1+fshin	u mësofshin	u F1+fshin
		IMPERATIVE N	MODE					
	ACTIVE		PASIVE					
	Simple Present	Formulas of the Simple Present	Simple Present	Formulas of the Simple Present				
you (Sg)	mëso	F1	mësohu	F1+hu				

F1+huni

F1+ni

you (Pl)

mësoni

mësohuni

The formulas about the compound tenses are (one form for every tense - just for illustration):

- Present perfect tense (kam mësuar kam F6);
- Past perfect tense (kisha mësuar kisha F6);
- Pluperfect tense (pata mësuar pata F6);
- Over-compound perfect tense (kam pasë mësuar kam pasë F6);
- Future perfect tense (do të kem mësuar do të kem F6);
- Future tense II (kam për të mësuar kam për të F6);
- Future perfect tense II (kisha për të mësuar kisha për të F6);
- Future perfect tense in the past (do të kisha mësuar do të kisha F6);
- Over-compound past perfect (kisha pasë mësuar kisha pasë F6).

5. Images from the digital of platform the morphology of the Albanian language

https://gjuhashqipe.com /apps/kulla

Here are some images of the platform of the digital morphology of the Albanian language, in which the possibility of automatic filling of all its forms is only created with the selection of the verb model, thanks to the pre-prepared formulas.

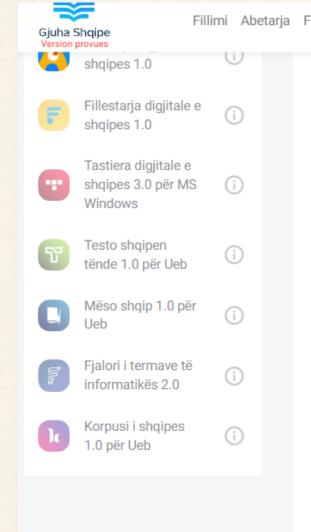
Þ

Indicative mood, active forms Ċ. Fillimi Abetarja Fillestarja Testo shqipen tënde Mëso shqip Oferta Softuerë Publikime Kontakti Adelina Çerpja Gjuha Shqipe XQ: 2 i Fjalori i madh i shqipes mësoj Shkarko dhe instalo mësoj fol. Kullën e shqipes 2.0 Folje Emër Mbiemër Numëror Përemër Fjalori i madh i gjuhës shqipe 2.0 Ndajfolje Parafjalë Lidhëz Pjesëz Pasthirrmë Morfologjia digjitale e shqipes 2.0 Dëftore Habitore Lidhore Kushtore Dëshirore Urdhërore Drejtshkrimori 3.0 për MS Office Zgjedhimi vepror Zgjedhimi jovepror Drejtshkrimori 1.0 për Ueb E tashme E krver Sintaksori 1.0 për Unë Unë kam mësoj mësuar MS Office Ti mëson Ti ke mësuar Sinonimia 1.0 për MS Office Ai/Ajo mëson Ai/Ajo ka mësuar Autokorrektori 2.0 Ne mësojmë Ne kemi për MS Office mësuar Ju mësoni Ju keni mësuar Ndarësi i fjalëve në rrokje 2.0 për MS Office Ata/Ato mësojnë Ata/Ato kanë mësuar

Fillimi Abetarja Fillestarja Testo shqipen tënde Mëso shqip Oferta Softuerë Publikime Kontakti

i Adelina Çerpja

\$

	E pakryer
Unë	mësoja
Ti	mësoje
Ai/Ajo	mësonte
Ne	mësonim
Ju	mësonit
Ata/Ato	mësonin
E kr	yer e thjeshtë
E kr Unë	ryer e thjeshtë mësova
Unë	mësova
Unë Ti	mësova mësove
Unë Ti Ai/Ajo	mësova mësove mësoi

Më se e kryer				
Unë kisha	mësuar			
Ti kishe	mësuar			
Ai/Ajo kishte	mësuar			
Ne kishim	mësuar			
Ju kishit	mësuar			
Ata/Ato kishin	mësuar			

E kryer e tejshkuar				
Unë pata	mësuar			
Ti pate	mësuar			
Ai/Ajo pati	mësuar			
Ne patëm	mësuar			
Ju patët	mësuar			
Ata/Ato patën	mësuar			

\$

	E ardhme
Unë do të	mësoj
Ti do të	mësosh
Ai/Ajo do të	mësojë
Ne do të	mësojmë
Ju do të	mësoni
Ata/Ato do të	mësojnë

E ardhme II						
Unë kam për të	mësuar					
Ti ke për të	mësuar					
Ai/Ajo ka për të	mësuar					
Ne kemi për të	mësuar					
Ju keni për të	mësuar					
Ata/Ato kanë për të	mësuar					

E ardhme e së shkuarës

Unë do të	mësoja
Ti do të	mësoje
Ai/Ajo do të	mësonte
Ne do të	mësonim
Ju do të	mësonit
Ata/Ato do të	mësonin

Admirative mood, active forms

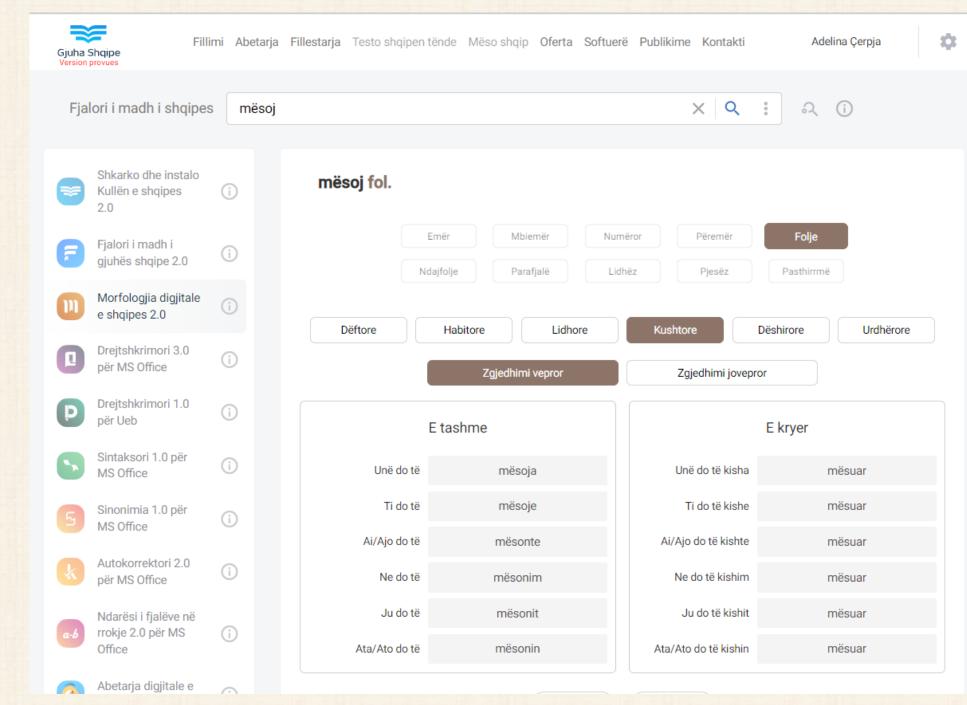
Gjuha Shqipe Version provues	Fillin	ni Abetarja	Fillestarja Testo shqipe	n tënde Mëso shqip Oferta Softu	uerë Publikime Kontakti	Adelina Çerpja	
Fjalori i madh i	i shqipes	mësoj			XQ	: २ (i	
Shkarko dhe Kullën e shq 2.0		i	mësoj fol.				
Fjalori i mad gjuhës shqip		i			lumëror Përemër Lidhëz Pjesëz	Folje Pasthirrmë	
Morfologjia e shqipes 2.		(i)	Dëftore	Habitore	Kushtore	Dëshirore	
Drejtshkrimo për MS Offic		()		Zgjedhimi vepror	Zgjedhimi jovepro		
Drejtshkrimo për Ueb	ori 1.0	(i)		E tashme		E kryer	
Sintaksori 1. MS Office	.0 për	i	Unë	mësuakam	Unë paskam	mësuar	
Sinonimia 1. MS Office	.0 për	i	Ті	mësuake	Ti paske	mësuar	
			Ai/Ajo	mësuaka	Ai/Ajo paska	mësuar	
Autokorrekto për MS Offic		(i)	Ne	mësuakemi	Ne paskemi	mësuar	
Ndarësi i fja		Ju	Ju mësuakeni		mësuar		
a-b rrokje 2.0 për MS Office	ér MS	(i)	Ata/Ato	mësuakan	Ata/Ato paskan	mësuar	
Abetarja dig	ijitale e	()					

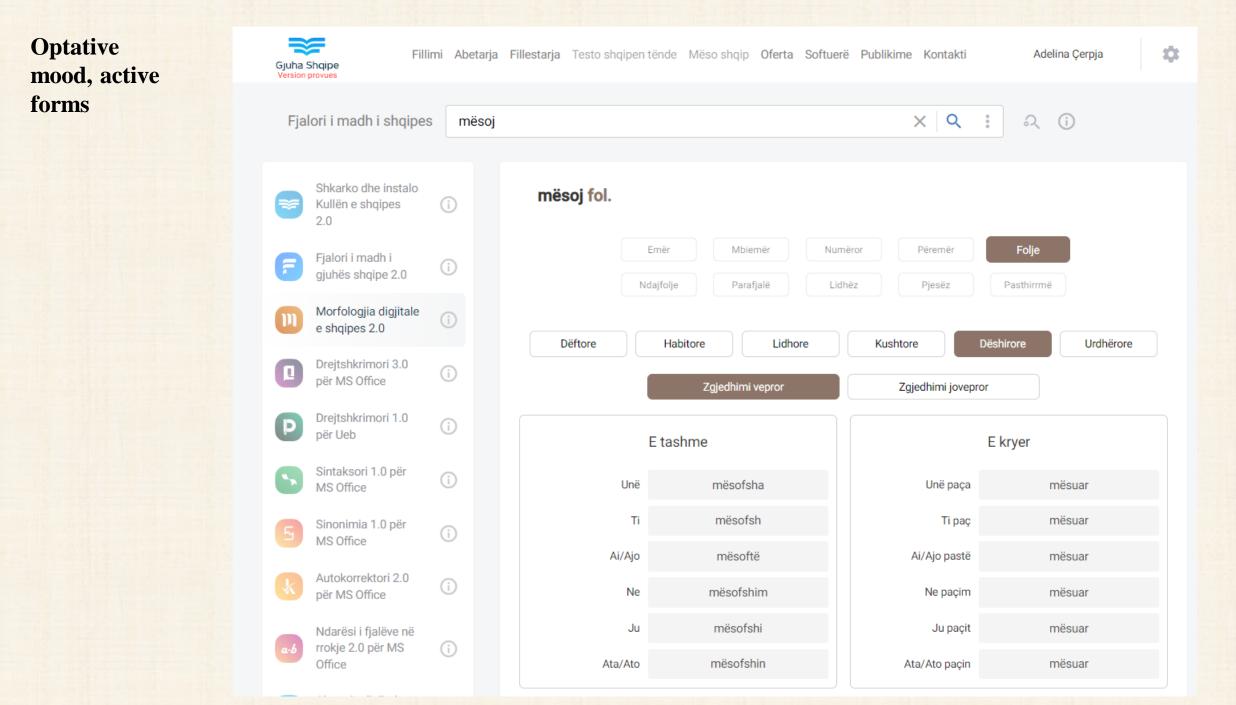
	Filli Shqipe provues	mi Abetarja	Fillestarja Testo shqipen	tënde Mëso shqip Oferta Softa	uerë Publikime Kontakti	Adelina Çerpja			
2	Abetarja digjitale e shqipes 1.0	i		E pakryer	M	Më se e kryer			
	Fillestarja digjitale e shqipes 1.0	()	Unë	mësuakësha	Unë paskësha	mësuar			
	Tastiera digjitale e shqipes 3.0 për MS Windows		Ti	mësuakëshe	Ti paskëshe	mësuar			
		(i)	Ai/Ajo	mësuakësh	Ai/Ajo paskësh	mësuar			
Y	Testo shqipen tënde 1.0 për Ueb	i	Ne	mësuakëshim	Ne paskëshim	mësuar			
	-		Ju	mësuakëshit	Ju paskëshit	mësuar			
	Mëso shqip 1.0 për Ueb	(i)	Ata/Ato	mësuakëshin	Ata/Ato paskëshin	mësuar			
- In-	Fjalori i termave të informatikës 2.0	()	Zbraz Kontrollo						
k	Korpusi i shqipes 1.0 për Ueb	(j)							

Conjuctive mood, active forms

Gjuha S Version p	Shqipe	llimi Abetarja	Fillestarja Testo shqipen	tënde Mëso shqip Oferta Softu	erë Publikime Kontakti	Adelina Çerpja		
			Dëftore	Habitore	Kushtore	Dëshirore Urdhërore		
l	Drejtshkrimori 3.0 për MS Office	()		Zgjedhimi vepror	Zgjedhimi jovepro	or		
Þ	Drejtshkrimori 1.0 për Ueb	(i)		E tashme		E kryer		
5	Sintaksori 1.0 për MS Office	(i)	Unë të	mësoj	Unë të kem	i të kem mësuar		
5	Sinonimia 1.0 për MS Office	i	Ti të	mësosh	Ti të kesh	mësuar		
			Ai/Ajo të	mësojë	Ai/Ajo të ketë	mësuar		
k	Autokorrektori 2.0 për MS Office	(i)	Ne të	mësojmë	Ne të kemi	mësuar		
	Ndarësi i fjalëve në rrokje 2.0 për MS	()	Ju të	mësoni	Ju të keni	mësuar		
a-b	Office		Ata/Ato të	mësojnë	Ata/Ato të kenë	mësuar		
0	Abetarja digjitale e shqipes 1.0	(i)		E pakryer	Më se e kryer			
	Fillestarja digjitale e shqipes 1.0	(i)	Unë të	Unë të mësoja		mësuar		
	Tastiera digjitale e shqipes 3.0 për MS Windows	bes 3.0 për MS (i)	Ti të	mësoje	Ti të kishe	mësuar		
			Ai/Ajo të	mësonte	Ai/Ajo të kishte	mësuar		
T	Testo shqipen tënde 1.0 për Ueb	i	Ne të	mësonim	Ne të kishim	mësuar		
	·		Ju të	mësonit	Ju të kishit	mësuar		
	Mëso shqip 1.0 për Ueb	(i)	Ata/Ato të	mësonin	Ata/Ato të kishin	mësuar		

Conditional mood, active forms

☞ Fillimi Abetarja Fillestarja Testo shqipen tënde Mëso shqip Oferta Softuerë Publikime Kontakti Gjuha Shqipe Imperative mood, Version provues active forms Morfologjia digjitale e shqipes 2.0 Drejtshkrimori 3.0 **()** për MS Office Drejtshkrimori 1.0 Þ **()** për Ueb Sintaksori 1.0 për **()** MS Office Sinonimia 1.0 për **()** MS Office Autokorrektori 2.0 **()** për MS Office

Ndarësi i fjalëve në rrokje 2.0 për MS

Abetarja digjitale e

Fillestarja digjitale e

Tastiera digjitale e

shqipes 3.0 për MS

shqipes 1.0

shqipes 1.0

Windows

Testo shqipen

tënde 1.0 për Ueb

Office

5

۲Ì

(i)

(i)

(i)

(i)

()

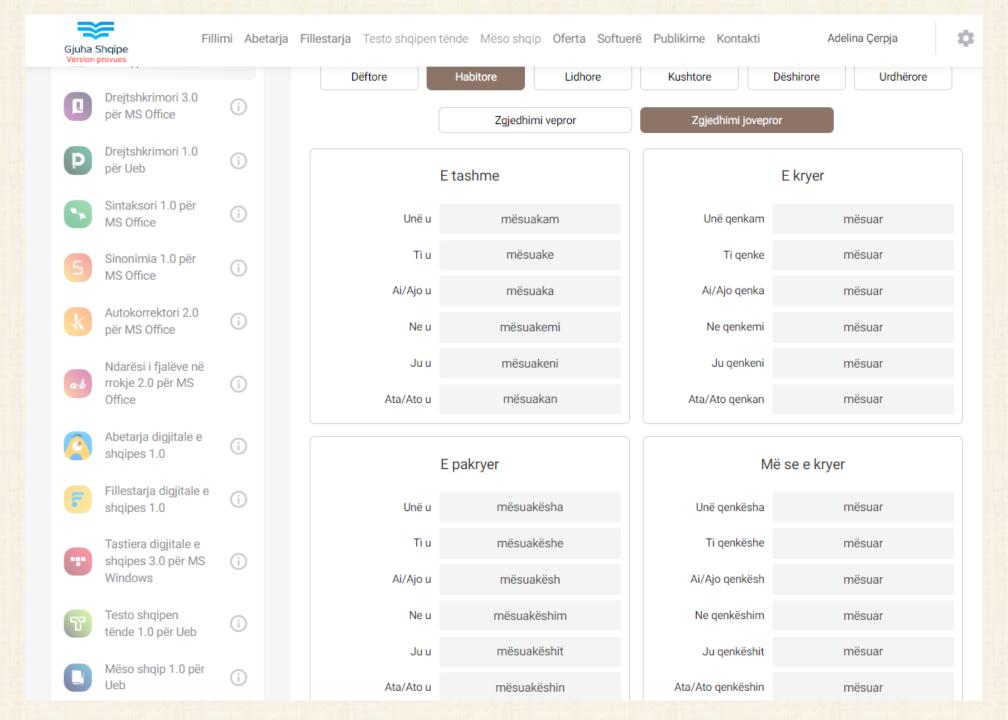
	110	anoje i dranjare		101102	1,0302		- douinine	
Dëftore		Habitore	lhore		Kushtore	Dës	hirore	Urdhërore
		Zgjedhimi vepror			Zgjedhimi	jovepror		
			Eta	ashr	ne			
			Ti		mëso			
			Ju		mësoni			
	Ti	mësomë				Ju	mës	omëni
	Ti	mësoma				Ju	mës	omani
	Ti	mësomi				Ju	mës	somini
	Ti	mësoje				Ju	më	sojeni
	Ti	mësoja				Ju	më	sojani
	Ti	mësona				Ju	mës	sonani
	Ti	mësoji				Ju	më	sojini
	Ti	mësoju				Ju	më	sojuni
	Ti	mësojua				Ju	mës	ojuani

Ndajtolje Paratjale Lidnez Pjesez Pastnirrme

Ċ.

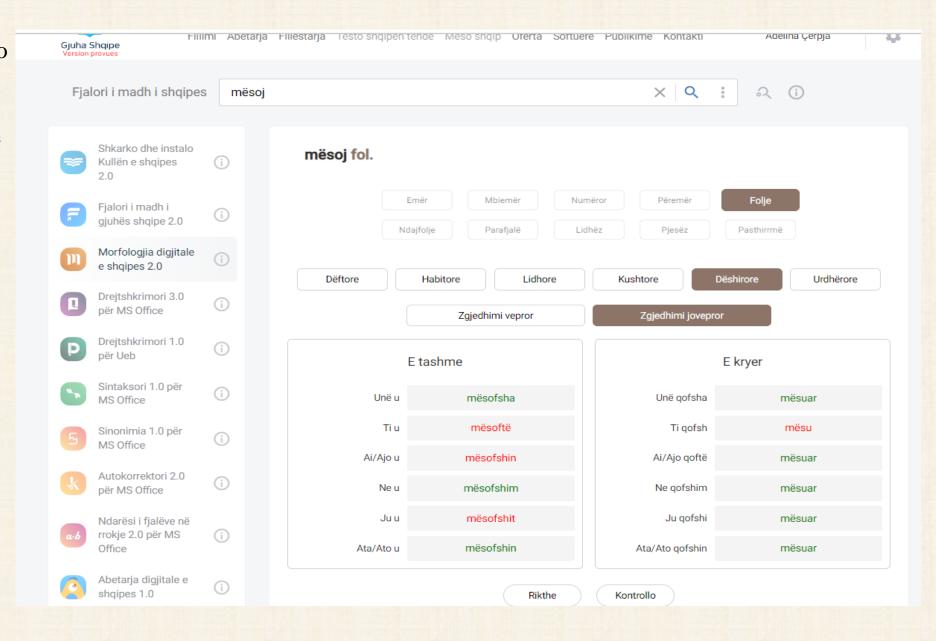
Adelina Çerpja

Admirative mood, passive forms

\$ Adelina Çerpja Fillimi Abetarja Fillestarja Testo shqipen tënde Mëso shqip Oferta Softuerë Publikime Kontakti Gjuha Shqipe Optative mood, Version provues passive forms × Q : 2 i Fjalori i madh i shqipes mësoj Shkarko dhe instalo mësoj fol. * Kullën e shqipes **(i)** 2.0 Folje Emër Mbiemër Numëror Përemër Fjalori i madh i **(i)** F gjuhës shqipe 2.0 Ndajfolje Parafjalë Lidhëz Pjesëz Pasthirrmë Morfologjia digjitale e shqipes 2.0 Dëftore Habitore Lidhore Kushtore Dëshirore Urdhërore Drejtshkrimori 3.0 **(i)** për MS Office Zgjedhimi jovepror Zgjedhimi vepror Drejtshkrimori 1.0 P **()** për Ueb E tashme E kryer Sintaksori 1.0 për **(i)** mësofsha Unë qofsha mësuar MS Office Unë u mësofsh Ti u Ti qofsh mësuar Sinonimia 1.0 për **(i)** MS Office Ai/Ajo u mësoftë Ai/Ajo goftë mësuar Autokorrektori 2.0 **(i)** mësofshim Ne gofshim për MS Office Ne u mësuar mësofshi Ju qofshi Ju u mësuar Ndarësi i fjalëve në **(i)** rrokje 2.0 për MS mësofshin Office Ata/Ato gofshin Ata/Ato u mësuar Abetarja digjitale e \bigcirc

This application lets anyone to test himself. The user can empty the forms and can fill them by himself. After that he can control the forms and the wrong ones are in read, so need his attention to learn better.

- This algorithm has taken into account the verbs from the lexicon of Albanian vocabulary (<u>https://gjuhashqipe.com/apps/fmgjsh</u>).
- Manual choice of the concrete verb conjugation is done for new verbs that are created or borrowed in Albanian, and then the algorithm performs the appropriate actions for the generation of all verb forms.
- In case has been made an incorrect choice of the verb conjugation, the wrong forms are visible, and it only takes one more click to make the correct selection and the automatic generation of all verb forms.
- The results of this algorithm and research on the use of natural language inform us about the practical extent of morphological complexity for a language like Albanian and allow us to identify ways to improve the model.
- Although we have worked on the morphological generation, this is very important even about the morphological analysis of Albanian language.

6. Conclusions

This software, as an application of the morphological structure of words, is closely interconnected to the software for Albanian spellchecker for MS Office (<u>https://gjuhashqipe.com/softueret/drejtshkrimori</u>).

It is also of special importance in terms of preparing applications for tagging words in the corpus, for parsing, lemmatization, and in several natural language applications: text generation, machine translation, document retrieval, etc.

It can be used for genuine linguistic studies, but also for the acquisition of the language by the ordinary user, specifically the forms of words and their grammatical categories.

Digital Morphology (<u>https://gjuhashqipe.com/apps/kulla</u>) is useful for both students and teachers of the Albanian language, because using this software students can test, evaluate, and improve their knowledge, while teachers can use it to perform practical tasks with examples from the vocabulary of the Albanian language, making learning the morphology of Albanian even more attractive and interactive.

[1] Bolshakov, I. A.; Gelbukh, A.: Computational Linguistics Models, Resources, Applications, 2004, 186 pp; ISBN 970-36-0147-2, www.gelbukh.com/clbook

[2] Çepani, A.; Çerpja, A.: Hyrje në gjuhësinë kompjuterike (tekst universitar), Fakulteti i Historisë dhe i Filologjisë, "Albas", Tiranë, ISBN 978-9928-02-833-4, 2017, 232 f.

[3] Gjuha letrare shqipe për të gjithë. Elemente të normës letrare kombëtare. Kostallari A.; Lafe E.; Totoni, M.; Cikuli, N. ShBLSh. Tiranë, 1976, 294 f.

[4] *Gramatika e gjuhës shqipe*, I, II, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 2002.

[5] Jurafsky, D.; Martin, J. H: Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition. Prentice-Hall, 2000; see www.cs.colorado.edu/~martin/slp.html.

[6] Shishani, L., Çerpja, A.: "Gjuha shqipe dhe programi për drejtshkrim AS 2.0", Gjuha jonë, n. 1-4, 2005, f. 126-134.

7. References

Thank you!